

TIEDOTE 08.09.2022

Työnteko osatyökyvyttömyysetuuksien käytön yhteydessä pidentää työuraa jopa usealla vuodella

Koko jäljellä oleva työura pitenee, kun sairauden vuoksi työstä poissa ollut henkilö palaa osasairauspäivärahan turvin osa-aikaisesti työhön. Tällöin lyhenee työttömänä ja täydellä työkyvyttömyyseläkkeellä vietetty aika, kun taas aika osatyökyvyttömyyseläkkeellä pitenee. Osatyökyvyttömyyseläkeläisten työurat ovat kuitenkin huomattavan pitkiä. Osasairauspäivärahan käyttö lisää työvuosia erityisesti yksityisellä sektorilla, kun taas julkisella puolella hyödynnetään enemmän osatyökyvyttömyyseläkettä. Tulokset perustuvat kahteen äskettäin julkaistuu Työterveyslaitoksen tutkimukseen.

Työterveyslaitoksen mediatiedote 8.9.2022

– Osa-aikainen työnteko sairauden aikana vaikuttaisi tukevan täyteen työaikaan palaamista paremmin kuin täysi poissaolo, kertoo tutkija **Elli Hartikainen** Työterveyslaitoksesta.

Jos esimerkiksi tuki- ja liikuntaelinten sairaudesta tai mielenterveyden häiriöstä kärsivä 30-vuotias henkilö käyttää toistuvasti osasairauspäivärahaa jäljellä olevan työuransa aikana, hänellä on noin kaksi vuotta korkeampi työajanodote kuin käyttäessään pelkkää täyttä sairauspäivärahaa.

– Vaikutus näyttää liittyvän etenkin siihen, että osittainen työhönpaluu vähentää pitkällä aikavälillä todennäköisyyttä jäädä työttömäksi sekä siirtyä täydelle työkyvyttömyyseläkkeelle, Hartikainen jatkaa.

Työvuosien lisäys oli erityisen suuri henkilöillä, jotka työskentelivät yksityisellä sektorilla tai käyttivät osasairauspäivärahaa mielenterveyden häiriöiden vuoksi.

Osatyökyvyttömyyspolku voi pidentää työuria

Osasairauspäivärahan käyttö pidentää työuraa myös lisäämällä myöhemmän osatyökyvyttömyyseläkkeen aikaista työskentelyä.

Osasairauspäivärahan käyttö kasvatti lähes vuodella odotettua aikaa, joka vietetään osatyökyvyttömyysetuuksilla osittain työskennellen. Se on myönteistä, jos vaihtoehtona on täysi työkyvyttömyys.

– Tällainen osatyökyvyttömyyspolku perustuu oletettavasti siihen, että osittainen työskentely sairauden aikana kannustaa osa-aikaisiin ratkaisuihin tulevissa tilanteissa, joissa paluu täyteen työaikaan ei ole mahdollista, toteaa Hartikainen.

Osatyökyvyttömyyseläkeläisillä on verrattain pitkät työurat

– Toinen tuore tutkimuksemme osoittaa, että työurat ovat pidentyneet jopa nopeammin osatyökyvyttömyyseläkeläisten keskuudessa kuin valtaväestössä, kertoo johtava tutkija **Taina Leinonen** Työterveyslaitoksesta.

45-vuotiaan osatyökyvyttömyyseläkeläisen kokoaikatyötä vastaavaksi muutettu työajanodote oli vuonna 2018 miehillä jo 6,4 ja naisilla 7,8 vuotta olettaen, että osaeläke jatkuu 63 ikävuoden täyttämiseen asti. Valtaväestössä vastaavat luvut olivat miehillä 13,1 ja naisilla 13,9 vuotta.

– Näin ollen osatyökyvyttömyyseläkeläisten työpanos oli noin puolet valtaväestön työpanoksesta. Sitä voi pitää suurena, sillä osaeläkkeen aikana on mahdollista tehdä työtä enintään 60 % vakiintuneesta keskiansiosta, pohtii Leinonen.

Osatyökyvyttömyyseläkeläiset työskentelivät verrattain paljon julkisella sektorilla alemmissa toimihenkilö- ja työntekijäammateissa.

– Osatyökykyisten työurien pidentämiseksi on tärkeää, että osatyökyvyttömyyseläkkeen käyttöä täyden eläkkeen sijaan mahdollistettaisiin tarjoamalla osa-aikaisia ratkaisuja yhä enemmän myös yksityisen

sektorin ammateissa, toteaa Leinonen.

Tutkimuksien toteutus

- Tutkimuksissa käytettiin laajoja kansallisia Kelan, Eläketurvakeskuksen ja Tilastokeskuksen rekisteriaineistoja.
- Työajanodotelaskelmat perustuivat Sullivanin menetelmään. Työajanodote kertoo tietynikäisen henkilön jäljellä olevien työvuosien määrän oletuksella, että mittausajanhetken ikäryhmittäiset työssäolo- ja kuolleisuusluvut pysyvät tulevaisuudessa samalla tasolla.
- Osasairauspäivärahan käyttäjiä koskevia analyysejä varten vuosien 2010–2013 aikana osasairauspäivärahaa ja täyttä sairauspäivärahaa käyttäneet henkilöt kaltaistettiin sosiodemografisten ja työhön liittyvien tekijöiden sekä työmarkkinahistorian mukaan.
- Osatyökyvyttömyyseläkeläisiä koskevissa vuodet 2005–2018 kattavissa analyyseissä työkyvyttömyyseläkettä saamattomaan valtaväestöön vertaamisen helpottamiseksi työssäolo muutettiin kokoaikatyötä vastaavaksi, mikä toteutettiin yhdistämällä tietoa vuosittaisista työssäolopäivistä sekä työtuloista suhteutettua saman ammatin, sukupuolen, ikäryhmän ja työnantajasektorin mediaanituloon.
- Tutkimuksia rahoitti Työsuojelurahasto, Keva, Strategisen tutkimuksen neuvosto, Pohjoismaiden ministerineuvosto ja Euroopan Unioni.

Tutustu tutkimusartikkeleihin

- Hartikainen E, Solovieva S, Viikari-Juntura E, Leinonen T. Working life expectancy and working years lost among users of part- and full-time sickness absence in Finland. [Scand J Work Environ Health, published online 2022](https://www.sjweh.fi/article/4054) (<https://www.sjweh.fi/article/4054>)
- Leinonen T, Viikari-Juntura E, Solovieva S. Has the share of the working life expectancy that is spent receiving a partial or full disability pension changed in Finland over the period 2005–2018? A longitudinal register-based study. [BMJ Open 2022;12:e061085](https://bmjopen.bmj.com/content/12/7/e061085.info) (<https://bmjopen.bmj.com/content/12/7/e061085.info>)

Lisätiedot

- Elli Hartikainen, tutkija, Työterveyslaitos, puh. 050 4679783, [elli.hartikainen\[at\]ttl.fi](mailto:elli.hartikainen[at]ttl.fi)
- Taina Leinonen, johtava tutkija, Työterveyslaitos, puh. 050 3271723, [taina.leinonen\[at\]ttl.fi](mailto:taina.leinonen[at]ttl.fi)